

16. HUNYADI MÁTYÁS (1458–1490) REFORMJAI ÉS KÜLPOLITIKÁJA

MAGYAR ÁBEL MÁTYÁS 2021A

Trónra kerülés

- szülei: **Hunyadi János**, Szilágyi Erzsébet; szülőváros: Kolozsvár
- nagybátyja, Szilágyi Mihály megegyezik a **Garai-Cillei-ligával**, az 1458-i országgyűlés választja királlyá apja törökellenes érdemeire való tekintettel
- a Prágából való szabadulás érdekében elvette Podjebrád Katalint
- **bécsújhelyi egyezmény** (1463): a szent korona és Sopron visszavásárlása béke a Habsburgokkal; utód nélküli halála esetén ők öröklik a trónt

Reformok

- gazdasági
 - adójövedelmek megerősítése (fontosabbá válnak a dominális és regáljövödelmeknél)
 - **füstpénz** (a kapuadó helyett – az új elnevezéssel megszűnnek a régi mentességek), **rendkívüli hadiadó**
 - Mátyás korában jelentősen nőttek az uralkodói jövedelmek
 - **tuladóztatás** – jelentősen nőttek a jobbágyság terhei
 - a hadügy előtérbe helyezése – a zsoldos **fekete sereg** fenntartása igen költséges
 - nehéz- és könnyűfegyverzetű katonák, gyalogosok és lovasok is harcoltak Mátyás seregében
 - magját egykori husziták alkották, létszáma elérte a 20 ezer főt, létrehozása elősegítette az uralkodónak a rendektől való függetlenedését
 - a kultúra fejlesztése is hozzájárul a bevételek felemésztéséhez
- politikai

Mátyás uralma alatt **abszolút monarchia** épül ki, az állam **központosított** lesz

 - az országgyűlésben ő dominál a rendekkel szemben
 - fokozatosan háttérbe szorította a főurakat az ország kormányzása során, emiatt konfliktus alakult ki a főurak és az uralkodó közt → **Vitéz János** és Janus Pannonius összeesküvése (Mátyás gyorsan elfojtja)
- kulturális
 - **reneszánsz** meghonosodása Magyarországon (Itália után elsőként)
 - a kultúra támogatása terén a korabeli itáliai fejedelmeket tekintette példának
 - Mátyás **művelt uralkodónak** számított, humanista nevelést kapott (Vitéz János), személyes érdeklődésének szerepe volt a reneszánsz kultúra magyarországi virágzásában
 - Mátyás második felesége, **Aragóniai Beatrix** a nápolyi király leánya – neki is szerepe volt a reneszánsz műveltség meghonosodásában
 - palotaépítkezéseket folytatott Visegrádon és Budán → reneszánsz szobrok / domborművek / kutak / márványburkolatok jelentek meg
 - **művészet-, tudománypártolás** – itáliai tudósok, művészek állandó vendégei
 - humanisták Mátyás udvarában: Vitéz János, Thuróczy János, Antonio Bonfini, Galeotto Marzio
 - könyvtára: **corvinák** (név: a Hunyadi-címerben szereplő hollóról)
 - **a reneszánsz pompa a hatalom reprezentációja is volt**, a fényűző udvarral nemzetközi elismertségét igyekezett növelni, ez összefügg a dinasztiaalapítás kísérletével is
 - a nyugati kultúrához közelebbi, modern állam kialakítása, **humanista eszme** terjesztése

Külpolitika

- az Oszmán Birodalom ellen
 - sem a törökök, sem a magyarok részéről nincs jelentős hadjárat (a törökök tartanak a „Hunyadi” névtől)
 - Mátyás: támadás helyett **védekezés, békepolitika** (megújítandó **békekötés** a törökkel)
 - déli kettős **végvárrendszer** kiépítése, karbantartása, Havasalföld magyar érdekszférában tartása
 - Jajca visszafoglalása, Szabács elfoglalása, **kenyérmezei diadal** (1489; Kinizsi Pál, Báthori István erdélyi vajda)
 - propaganda Európa számára: Magyarország a „kereszténység védőbástyája”, anyagi támogatásra szorul a török ellen
- a Habsburg Birodalom ellen
 - Mátyás uralma kezdetén **III. Frigyes** birtokolja a Szent Koronát, megtámadja az országot
 - **bécsújhelyi egyezmény** (1463): béke; utód nélkül Habsburg öröklés; korona visszavásárlása
 - az egyezményt egyik fél sem tartja be: Mátyás 1485-ben elfoglalja Bécset
- **Csehország trónjáért küzd** (Morvaország és Szilézia elfoglalása)
 - a cseh huszita eretnokség ürügyén támadja meg volt apósát, Podjebrád Györgyöt
 - helyette II. Jagelló Ulászló lengyel, későbbi magyar király lesz a cseh király
- tetteivel a **német-római császári cím** megszerzésére törekszik, de kudarcot vall, helyette Habsburg Miksát választják meg
- **dinasztiát** szeretett volna alapítani – de törvénytelen gyereke, **Corvin János** nem tud az örökébe lépni

Mátyás külpolitikájának **fókuszában a nyugati terjeszkedés áll**, a török kérdés másodlagos